Çözüm Önerilerini Savunma ve Evimiz Dünya'ya Giriş: Kıtalar, Okyanuslar ve Türkiye'nin Yeri

SB.6.1.3. Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini iddia, gerekçe ve kanıtlarla müzakere edebilme · SB.6.2.1. Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerini harita ve küre üzerinden algılayabilme

HATIRLAYALIM

- Müzakere, farklı görüşteki kişilerin konuşarak ve birbirini dinleyerek ortak bir sonuca (uzlaşmaya) varmaya çalışmasıdır; öneriler iddia, gerekçe ve kanıt sırasıyla savunulur.
- Toplumsal sorun çözme süreci 5 adımdır: 1) Fark et ve tanımla, 2) Nedenleri karşılaştır, 3) Çözüm geliştir, 4) Geri bildirimle düzenle, 5) Gerekçe ve kanıtla savun.
- Yeryüzünün yaklaşık dörtte üçü sularla kaplıdır; dünyada 7 kıta (Asya, Afrika, Kuzey Amerika, Güney Amerika, Antarktika, Avrupa, Avustralya) ve 3 büyük okyanus (Büyük, Atlas, Hint) vardır.
- Türkiye, Asya ile Avrupa kıtalarının birleştiği yerde bulunur; Asya'daki topraklarına Anadolu (yarımada), Avrupa'daki topraklarına Trakya denir ve ikisini İstanbul Boğazı, Marmara Denizi ile Çanakkale Boğazı ayırır.

1 EŞLEŞTİRME

Sol sütundaki coğrafi ve toplumsal kavramları sağ sütundaki açıklamalarıyla eşleştiriniz.

1. ☐ Müzakere ve uzlaşma
2. ☐ Yarımada (Anadolu)
3. ☐ Boğaz (İstanbul ve Çanakkale)
4. ☐ Okyanus (Büyük, Atlas, Hint)

a) Kıtaları birbirinden ayıran çok geniş ve derin su kütleleri
b) Üç tarafı denizlerle çevrili, bir tarafı ana karaya bağlı kara parçası
c) İki denizi birbirine bağlayan ve iki kıtayı ayıran doğal dar su geçidi
d) Farklı görüşleri dinleyerek iki önerinin güçlü yanlarını ortak çözümde birleştirme

2 BOŞLUK DOLDURMA

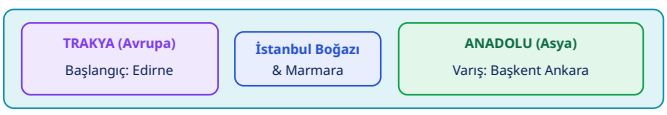
Cümlelerdeki boşlukları kutuda verilen uygun kavramlarla tamamlayınız.

Trakya · kanıt · Karadeniz · Antarktika · kıta

1. Okyanuslarla çevrili çok büyük kara parçalarına _____ adı verilir.
2. Türkiye'nin Avrupa kıtasında yer alan topraklarına _____ adı verilir.
3. Bir çözüm önerisini savunurken ileri sürdüğümüz düşünceyi destekleyen gözlem ve sayılara _____ denir.
4. Anadolu Yarımadası'nın kuzeyinde _____, batısında Ege Denizi, güneyinde ise Akdeniz yer alır.

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki Türkiye konum şemasına göre Edirne'den yola çıkıp kara yoluyla Ankara'ya giden bir yolcu sırasıyla hangi kıtadan hangi kıtaya geçmiş olur?

(A) Asya kıtasından Afrika kıtasına
(B) Avrupa kıtasından Asya kıtasına
(C) Asya kıtasından Avrupa kıtasına
(D) Avrupa kıtasından Avustralya kıtasına

4 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki müzakere savunma kartında numaralanmış cümlelerin "İddia — Gerekçe — Kanıt" eşleştirmesi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

1. Cümle	"Okul önüne kısa süreli indirme-bindirme alanı yapılmalıdır."
2. Cümle	"Çünkü veliler sabahları yaya geçidini kapatmak zorunda kalmaz."
3. Cümle	"Bir hafta sayım yaptık; geçit her sabah ortalama 18 araçla kapandı."

(A) 1: İddia — 2: Gerekçe — 3: Kanıt
(B) 1: Kanıt — 2: İddia — 3: Gerekçe
(C) 1: Gerekçe — 2: Kanıt — 3: İddia
(D) 1: İddia — 2: Kanıt — 3: Gerekçe

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Müzakere kuralları, kıtalar, okyanuslar ve Türkiye'nin konumuyla ilgili ifadelerden doğru olanların D, yanlış olanların Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
Müzakere sırasında karşı tarafın sözünü kesmeden dinlemek ve itirazı kişiye değil görüşe yapmak gerekir.	☐	☐
Dünya yüzeyinin yaklaşık dörtte üçü karalarla, dörtte biri ise sularla kaplıdır.	☐	☐
Küre, Dünya'nın küçültülmüş üç boyutlu modelidir; harita ise yeryüzünün düzleme aktarılmış çizimidir.	☐	☐
Türkiye'nin bütün toprakları yalnızca Avrupa kıtasında yer almaktadır.	☐	☐
Her tarafı sularla çevrili kara parçalarına ada (Gökçeada, Kıbrıs), denizin karaya sokulduğu girintiye körfez denir.	☐	☐

6 KISA CEVAP

Görseldeki sınıf müzakeresinde A Grubu "Kantinde plastik şişe satışı hemen yasaklansın", B Grubu ise "Her kata su sebili konulsun" önerisini sunmuştur. İki grubun önerilerini birleştiren ortak uzlaşma cümlesini yazınız.

_____

_____

7 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki harita terimleri panosunu inceleyerek verilen örneklerin hangi coğrafi terime (Yarımada, Ada, Boğaz, Okyanus) karşılık geldiğini tabloya yazınız.

1. Anadolu Üç tarafı denizlerle çevrili	**2. Gökçeada & Kıbrıs** Dört tarafı sularla çevrili
3. Çanakkale Boğazı İki denizi bağlayan dar geçit	**4. Hint Okyanusu** Kıtaları ayıran dev su kütlesi

Coğrafi Örnek	Tanım Özelliği	Harita Terimi
1. Anadolu	Üç tarafı denizlerle çevrili kara	Yarımada
2. Gökçeada ve Kıbrıs	Dört tarafı suyla çevrili kara	
3. Çanakkale Boğazı	İki denizi bağlayan dar su geçidi	
4. Hint Okyanusu	Kıtaları ayıran dev su kütlesi	

8 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarındaki kavramları kutulara yazarak "kıtaları birbirinden ayıran çok geniş ve derin su kütlesi" kavramını bulunuz.

Müzakerede iki önerinin güçlü yanlarını birleştirerek varılan karar: … çözüm

Öneriyi savunurken gerekçeyi destekleyen sayı, gözlem veya örnek

Türkiye'nin Anadolu topraklarının yer aldığı dünyanın en büyük kıtası

Dört tarafı sularla çevrili kara parçası

Üç tarafı denizlerle çevrili olan Türkiye'nin Asya'daki yarımadası

Türkiye'nin Trakya topraklarının yer aldığı komşu kıta

Amerika ile Avrupa-Afrika kıtaları arasında uzanan büyük okyanus

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

9 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki "Okul Bahçesine Ağaç Dikilmeli" öneri kartında yalnızca iddia yer almaktadır. Bu iddiayı ikna edici hâle getirmek için bir gerekçe ve bir gözlem kanıtı ekleyerek kısaca yazınız.

EKSİK SAVUNMA KARTI · OKUL BAHÇESİ ÖNERİSİ

İddia: "Okul bahçemizin güney kenarına 15 adet çınar fidanı dikilmelidir."

Eksik Unsurlar: 1) Gerekçe (Neden?) · 2) Kanıt (Hangi gözlem veya sayı?)

10 SIRALAMA

Görselde karışık verilen toplumsal sorun çözme ve müzakere sürecinin adımlarını baştan sona 1'den 4'e kadar sıralayınız.

1. Tanımla	2. Karşılaştır	3. Geliştir	4. Savun
Sorunu gözlemle fark et	Nedenleri çok yönlü incele	Ölçüte uygun öneri yaz	İddia, gerekçe, kanıt sun

- ☐ Nedenlere yönelik özgün, uygulanabilir, sürdürülebilir ve faydalı çözüm önerisi geliştirmek
- ☐ Sorunun nedenlerini farklı bakış açılarıyla inceleyip benzerlik ve farklılıkları karşılaştırmak
- ☐ Gelen görüşlerle öneriyi düzenleyip iddia, gerekçe ve kanıtlarla müzakere ederek savunmak
- ☐ Toplumsal sorunu gözlem yaparak fark etmek ve doğru bir sorun cümlesiyle tanımlamak

11 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki dünya kıtalar ve okyanuslar bilgi kartına göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

7 Kıta (Büyük Kara Parçaları) **Asya, Afrika, Avrupa (Ortada bitişik)** K. ve G. Amerika, Avustralya, Antarktika	**3 Okyanus ve İç Denizler** **Okyanuslar: Büyük, Atlas ve Hint** Denizler: Akdeniz, Karadeniz (Küçük su)

(A) Asya, Avrupa ve Afrika kıtaları dünya haritasının orta bölümünde birbirine yakın konumlanmıştır.

(B) Büyük Okyanus, Atlas Okyanusu ve Hint Okyanusu kıtaları birbirinden ayıran üç büyük okyanustur.

(C) Karadeniz ve Akdeniz, kıtaları birbirinden ayıran dünyanın en derin iki okyanusudur.

(D) Haritanın en alt kısmında buzullarla kaplı Antarktika kıtası, sağ alt kısmında ise Avustralya yer alır.

12 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki Boğazlar ve Marmara geçiş haritasına göre İstanbul şehrimiz ve boğazlarımızla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

İstanbul Şehrimiz Hem Asya hem Avrupa'da toprağı var	**Boğazlar ve Marmara** Anadolu ile Trakya'yı birbirinden ayırır
Üç Tarafımız Deniz Kuzey: Karadeniz · Batı: Ege · Güney: Akdeniz	**Kıtalar Köprüsü** Asya ile Avrupa'nın en yakın noktası

(A) İstanbul, hem Asya hem de Avrupa kıtasında toprağı bulunan iki kıtalı bir şehrimizdir.

(B) İstanbul Boğazı, Marmara Denizi ve Çanakkale Boğazı Anadolu ile Trakya'yı birbirinden ayırır.

(C) Türkiye, Asya ile Avrupa kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı köprü konumundadır.

(D) Anadolu Yarımadası'nın dört tarafı okyanuslarla çevrili olduğu için kara bağlantısı yoktur.